

ETYKA W PRAKTYCE ARCHITEKTONICZNEJ

Wrocław 15 – 16 października 2010

Konferencja współorganizowana przez:

- Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej,
- Dolnośląską Okręgową Izbę Architektów,
- Stowarzyszenie Architektów Polskich – Oddział Wrocław
- Muzeum Architektury

Wydział Architektury Politechniki Wrocławskiej organizował w ubiegłych latach serię konferencji dotyczących niektórych aspektów problematyki etycznej pod wspólną nazwą *Prawo Autorskie w Architekturze*. W tym roku pragniemy zaproponować kontynuację rozważań dotyczących najbardziej fundamentalnych zagadnień naszego zawodu.

Pozycja kultury, w tym twórczości architektonicznej, zmieniła się na skutek wymagań społeczeństwa konsumenckiego; jak pisze Zygmunt Bauman: *Odkąd kultura straciła status niezbędnego narzędzia projektowania, budowania i podtrzymywania porządku społecznego, przedmioty kulturowe zostały wycofane z frontu, a następnie w ulepszonych wersjach wystawiono je na sprzedaż w Galerii Centrum.*ⁱ Czy potrafimy sobie radzić wobec rozprzężenia kryteriów piękna i użyteczności, w świecie płynnych wartości i estetyki? Czy znajdujące coraz więcej zwolenników prądy etyczne, takie jak odpowiedzialne, proekologiczne i powolne projektowanie (slow architecture) są nadzieją na odnowienie architektury?

Kształt Kodeksu Etyki Zawodu Architekta wciąż jeszcze nie jest ostatecznie utwalony. Zarówno Stowarzyszenie Architektów Polskich, jak i Izba Architektów dąży do sprecyzowania nowoczesnego i uniwersalnego zbioru zasad etycznych. Czy możliwy jest taki kodeks? Jaka powinna być jego formuła? Czy społeczność architektów jest w stanie określić wspólną podstawę zbiorowej moralności?

Etyka zawodu architekta powinna nie tylko znajdować się w curriculum studiów architektonicznych, ale również stanowić przedmiot dyskusji w gronie akademickim i profesjonalnym.

Proponujemy trzy główne tematy obrad:

1. Edukacja etyczna studentów architektury, rozumiana jako wpajanie świadomości etycznej.

Wydziały Architektury polskich politechnik pozostawiają często nauczanie etyki zawodowej specjalistom „z zewnątrz”. – Nie umniejszając rangi nauczania etyki przez osoby zajmujące się filozofią i metaetyką należałoby się zastanowić nad zbiorem treści, niezbędnych w toku edukacji etycznej. Czy nauczanie etyki powinno opierać się na szerokiej refleksji dotyczącej ogółu kwestii związanych z odpowiedzialnym projektowaniem, jak sugeruje Konrad Kucza-Kuczyński w książce – eseju: *Zawód – architekt; o etyce zawodowej i moralności architektury*, czy też wystarczy uświadomić adeptom architektury istnienie granic dopuszczalnych zachowań, pozostawiając ich własnej wrażliwości subtelne rozróżnienia?

2. Postawy etyczne w projektowaniu architektonicznym. Moralność architektury.

Jak napisał Vittorio Lampugnani: *Architekt, który jest czymś więcej niż jedynie współnikiem polityków i inwestorów nie buduje jedynie po to aby jego dzieło pasowało do świata, ale także aby stworzyć pewien wzór. To oznacza tworzenie systemu wartości, w który wierzy i który reprezentuje.*ⁱⁱ

Twórczy architekci w różny sposób definiują swoją zawodową etykę. Według niektórych wszystkie decyzje projektowe wymagają przewidywania dalekich konsekwencji; absolutyzując odpowiedzialność architekta zakreślają oni bardzo szerokie ramy etyki projektowej. Inni, jak architekci – gwiazdy, żądają wolności ekspresji, licencji na eksperymenty i poszukiwanie nowych form, kosztem swojego artystycznego egoizmu obarczając inwestora. Jeszcze inni, poddając się *dyktatowi rynku* tworzą deweloperskie krajobrazy strzeżonych osiedli. Poznanie panoramy postaw moralnych w twórczości architektonicznej może stanowić podstawę do kształtowania własnych poglądów na tę kwestię.

3. Pytania o kształt kodeksu zawodowego. Modele ujmowania architektonicznej praktyki w formie kodeksu.

W efekcie wielu postępowań dyscyplinarnych prowadzone są obecnie prace nad zmianami w Kodeksie Etyki Zawodu Architekta. Wydaje się, że uzupełnianie tego tekstu, poprzez uszczegółowienie niektórych jego paragrafów, nie daje zbyt dobrych rezultatów. Proponowany przez Rzeczników Odpowiedzialności Zawodowej tekst wydaje się w swej całościowej wymowie mniej przekonujący-od obowiązującego obecnie kodeksu. Występuje tu mieszanie dwu materii: z jednej strony – zbioru zasad ogólnych, stanowiących wykładnię etosu zawodu architekta, a z drugiej – szczegółowa i, co gorsze, niepełna lista wykroczeń przeciw kodeksowi. Jaka powinna być formuła kodeksu zawodowego architektów? Czy precyzyjny zbiór przepisów regulujących funkcjonowanie naszej społeczności jest odpowiedzią na współczesne potrzeby środowiska architektów?

ⁱ Bauman Z.: *Szanse etyki w zglobalizowanym świecie*, Kraków 2007, s.251

ⁱⁱ Tezy Vittorio Lampugnaniego *Jaka powinna być architektura w XXI wieku?*, artykuł on-line w portalu *Sztuka Architektury* http://www.sztuka-architektury.pl/index.php?ID_PAGE=51 (01 06 2009)